

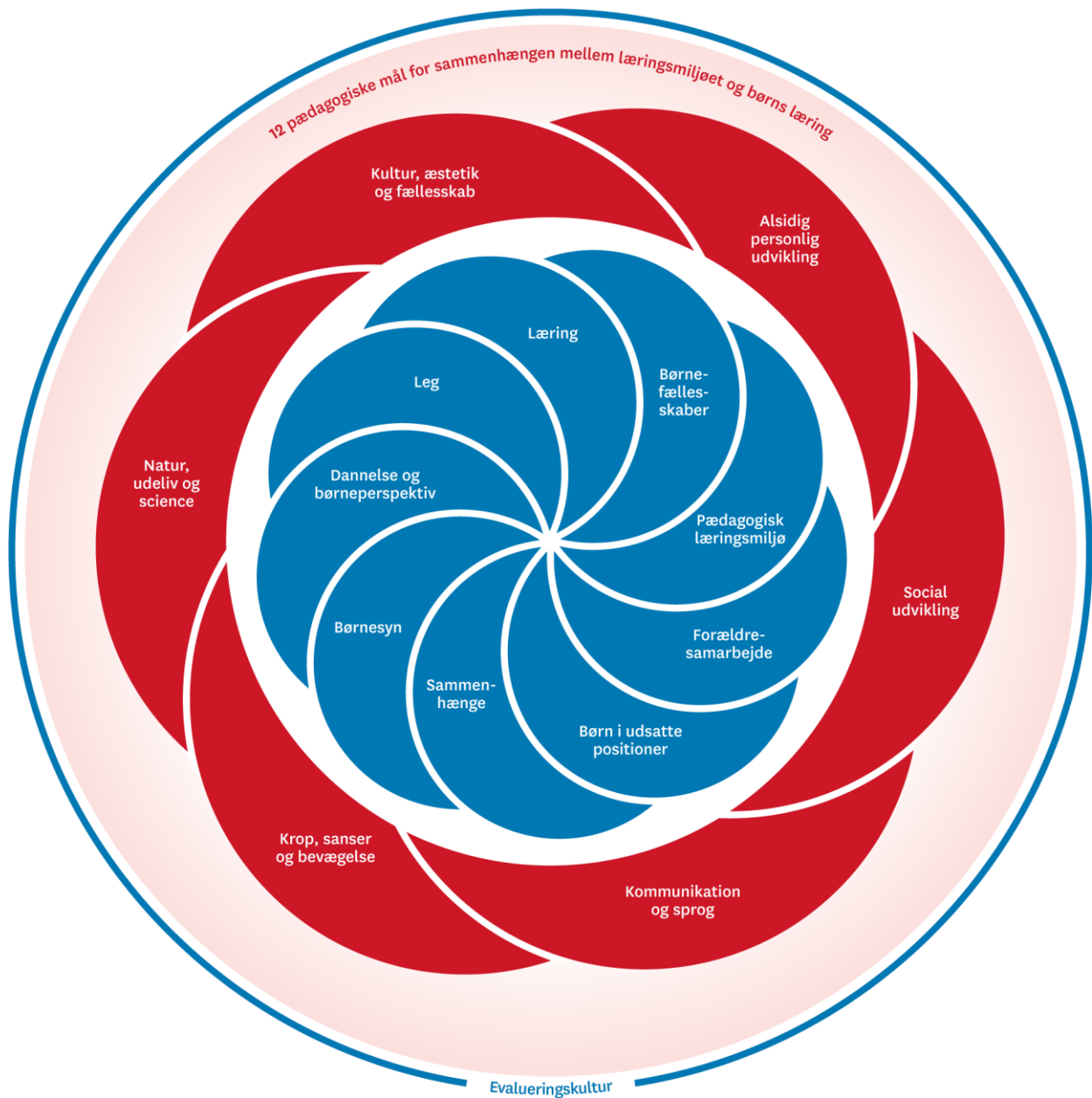
Pædagogisk læreplan for Thy Privatskoles Børnehus 2023

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Hvem er vi?

Thy Privatskoles børnehus består af vuggestue normeret til 20 børn og børnehave normeret til 45. Vi hører sammen med Thy Privatskole og blev etableret i 2016. Vi vægter læring, faglighed og trivsel, og hæver barren for, hvad man lærer i løbet af institutionstiden. Vi arbejder målrettet med at skabe gode relationer både mellem børn og voksne og børnene imellem. Det skal være rart at gå her samtidig med der sker en positiv faglig udvikling i et frugtbart miljø. Vi tilstræber at udbygge vores læringsmiljøer og teknologier, så de står mål med den udvikling samfundet kræver. Thy Privatskole er en moderne privatskole, som bygger naturligt videre på privatskolernes rødder fra 1700-tallets oplysningstid. Dette kommer bl.a. til udtryk gennem bestyrelsens tilgang, tydelige værdier, klare rammer og forventninger om at alle arbejder for at styrke fagligheden på både individ- og gruppeniveau. Vi arbejder ud fra et helhedsorienteret billede af læring – en læring der er tidssvarende, teoretisk funderet og har en meget høj grad af differentiering.

Vigtige begreber for os:

Ordentlighed

At gøre sig umage

Forpligtende fællesskaber

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

I Thy Privatskoles børnehus prioriterer vi, at børnene føler sig set og hørt. Derfor mødes alle af en voksen, når de kommer om morgenen for at sikre en god start på dagen. Vi ser børn som værende kompetente, og som fagprofessionelle er vi bevidste om, hvilke udviklings- og læringsmuligheder, der er for det enkelte barn, når vi iscenesætter handlemuligheder for og med børnene, samt at vi fratager børn muligheden for at lære at mestre, når vi gør noget for dem, som de kan selv. Børn lærer af at lykkes, og forventninger er nogen, man lever op til. Det pædagogiske personale er dem, der sætter rammerne, er tydelige og ansvarsbevidste. Dermed føler børnene sig trygge, og trygheden giver grobund for nysgerrighed og udvikling.

Vi inddrager børnene i beslutninger, hvor det giver mening fx i samlingen, hvor børnene på skift kan vælge, hvilken sang der skal synges. I vuggestuen ved hjælp af en sangkuffert med konkrete, der kan understøtte den sproglige udvikling.

Også i konflikthåndtering forsøger vi at inddrage begge børns perspektiv og sætte ord på følelserne: "Prøv at se, han bliver ked af det, når du tager hans legetøj" men samtidig anerkende lysten til at have lige netop dét stykke legetøj, og afhængig af barnets alder lave en løsning fx ved at finde en tilsvarende ting eller lave en aftale om at man må overtage det, når det første barn er færdig med at lege med det, så man lærer at dele. I vuggestuen bruger vi meget mimik og baby- og børnetegn fx bruger vi "Stop"-tegnet. I børnehaven bruger vi i højere grad det talte sprog, hvor vi bygger videre på tiltagene fra vuggestuen.

Når et barn beder os om noget, tager vi det alvorligt, og hvis ikke vi forstår, hvad barnet vil, forsøger vi at få det til at vise os det på en anden måde.

Vi har indrettet læringsmiljøer, der inspirerer og beriger børnenes lyst til at lege, eksperimentere og lære, men også afspejler den børnegruppe, der går i børnehuset netop nu, og understøtter børns og voksnes mulighed for at danne relationer uanset aktivitetsniveau og forudsætninger. I fællesskabet skal alle opleve at være en værdifuld deltager. Dette sker på børnenes niveau, så det er både parallelt og i rollelegen. Vi giver plads til, at man nogle gange har behov for at sidde og lege alene, at det er ok at sige nej til hinanden på en

ordentlig måde, men nogle gange hjælper vi også børnene til at se, hvilke roller der kunne mangle i legen i forhold til relationer og legens fortsatte virke, så der er plads til alle.

Børnene inspirerer hinanden i deres leg, og vi voksne viser også nye muligheder gennem de voksenstyrede aktiviteter. Et af succeskriterierne for vores planlagte aktiviteter er netop, at børnene efterfølgende selv leger videre indenfor det planlagte tema, så læringsmiljøet inspirerer børnene. Men børnene er også med til at videreudvikle de planlagte aktiviteter fx når Minecraft bliver en del af drengenes univers, og de voksne havde glemt at producere "bedstemor" i eventyret om Den lille rødhætte.

Et eksempel på, hvordan vi kobler leg og læring var under teamet "vand", hvor nogle børn arbejdede med fisk. De havde blandt andet besøgt fiskehandleren og set en video af, hvordan der blev kastet med fisk på et marked. Herefter gik børnene i hallen og kastede "fisk" til hinanden. Alle børn var en del af det sociale i fællesskabet, der blev motorikken trænet ved at kaste og gribe på en sjov måde som inviterede til flow og læringsglemsel, mange sanser var i brug og kroppen var aktiv. Herefter var der selvfølgelig fisk til frokosten, for at styrke den røde tråd.

Om eftermiddagen er der mulighed for nye sociale relationer, når vuggestue, børnehave og SFO samles på legepladsen eller i børnehaven. Her er der især plads til at følge børnenes spontanitet, fordi vi prioriterer de tematiske aktiviteter om formiddagen, hvor alle børn er til stede i institutionen og har mulighed for at deltage.

Vi ser både leg som læring, udvikling og dannelse, men giver også plads til at legen i sig selv har værdi.

Uanset hvilken forståelse vi har af legen, har vi hele tiden fokus på de sociale samspil: hvordan taler vi sammen, hvad bliver man ked af/glad for? Vi voksne er rollemodeller, samarbejder med hinanden og taler pænt til og om forældre, børnene og hinanden. Alle ansatte har fokus på det enkelte barns behov såvel som hele børnegruppens, og styrker relationerne i overgangen fra gruppe til gruppe. Vi prioriterer tid til relationen i øjenhøjde – både til samling eller når børnene skal puttes eller have hjælp i garderoben. Vi prioriterer den fysiske kontakt med de børn, der har behovet. Vi går foran og inspirerer, men vi følger også børnenes spor, og forstørrer det i fællesskabet. Vi interesserer os for det børnene er optagede af.

En gang årligt laves anonym børnemiljøvurdering med nogle af de ældste børn, og resultatet giver anledning til en handleplan i teamet omkring gruppen, hvor deres svar og oplevelser tages alvorligt.

Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I Thy Privatskoles børnehus ser vi muligheder for læring hele dagen. Vi veksler mellem voksenstyrede, planlagte læringsaktiviteter og at følge og understøtte børnenes spontane leg og aktivitet. Samtidig ser vi en stor læring og dannelse i hverdagens rutiner fx i garderoben. Her øver børnene selvhjulpethed og at hjælpe hinanden. De øver at vente på tur og vedholdenhed ift. at blive ved at prøve, selvom lynlåsen ikke lykkes i går. Flere steder hænger der en fysisk tavle med billeder af dagens påklædning, så børnene selv kan se, hvad de skal have på uden at skulle spørge en voksen. Der er altid voksne tilgængelige i garderoben til at hjælpe, og afhængig af dagsformen for det enkelte barn, kan man også få hjælp til noget man egentlig godt kan, hvis man har en træls dag, selvom udgangspunktet er at vi ikke skal fratage børnene muligheden for at mestre.

I de pædagogiske aktiviteter arbejder vi tematisk gennem et årshjul for at styrke sproget og den røde tråd, og give mulighed for fordybelse i et emne, som giver plads til gentagelser og forskellige læringsstile. Ofte indretter vi læringsmiljøer, der afspejler emnet, så børnene selv kan lege videre og lade sig inspirere efter den voksenstyrede aktivitet er overstået.

Aktiviteterne i hvert emne kommer omkring alle aspekter i læreplanernes seks temaer, og der differentieres både på gruppe- og individniveau. Dette ses fx i vores samling, hvor vuggestuen har konkrete stående midt i rundkredsen og mange bevægelser/fagter med for at understøtte den tidlige sproglige udvikling. Blandt de yngste børn i børnehaven ses stadig fagter og billeder at støtte sig til/synge efter og de ældste børnehavebørn sidder selv med teksten til sangen og øver sig i at finde sidetallene i hæftet og genkende enkelte bogstaver.

For at give børnene nye perspektiver tager vi jævnligt på ture ud af huset, for at opleve og sanse "verden udenfor" på første hånd.

Samarbejde med forældre om børns læring

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Når forældrene kan se, vi har en god kontakt med deres børn og kender dem, bliver de trygge i samarbejdet – og omvendt. Vi respekterer, at alle familier er forskellige, og vi tager os tid til den daglige kontakt med dem, da den er vigtig for børnenes trivsel og læring. Vi finder en løsning, hvis forældrene oplever udfordringer omkring deres børn. Vi prioriterer årlige planlagte forældresamtaler i uforstyrrede omgivelser, hvor der er plads til forældrenes oplevelser bl.a. omkring overgang fra vuggestue til børnehave og børnehave til skole. Vi modtager alle med et smil, men vi stiller også krav til forældrene gennem Thy Privatskoles værdisæt. Forældrene informeres hver dag om, hvilke aktiviteter, der har været gang i – både på forhånd i barnets kalender, så forældre og barn kan tale om det hjemmefra, men også som dokumentation vha. billeder efter endt aktivitet. Dette fælles fokus styrker barnets sproglige udvikling og sammenhængen mellem hjem og institution. Ved sproglige udfordringer har vi forskelligt materiale, vi kan udlevere til brug i hjemmet.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Børn kan være udsatte gennem kortere eller længere tid af forskellige årsager. Vi arbejder på at alle – både børn og voksne – er rummelige overfor hinanden, og sætter ord på, hvorfor man kan have det svært i en periode. Vi prioriterer tæt kontakt med forældrene i sådanne perioder, og samarbejder med PPR, hvis der er behov for det. Vi er opmærksomme på, at der er forskel på, hvilket niveau den enkelte deltager på, så længe de føler, de er en del af fællesskabet. Gennem differentiering og netop ved at gøre forskel, giver vi børnene lige muligheder: hvem sidder tæt på en voksen, hvem må gå fra bordet før de andre, hvor lang tid skal man selv forsøge at lyne lynlåsen, før man får hjælp – og hvem får man så hjælp af? Er det af en voksen eller et andet barn? Der kan også være forskel fra dag til dag – det man selv kunne i går, kan man godt få hjælp til i dag.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Thy Privatskole er én organisation, og der er stort fokus på at styrke sammenhængen fra afdeling til afdeling. Flere gange om året er der emneuger, hvor vi som organisation arbejder på tværs af alder og afdelinger, og hvor store hjælper små og lærer fra sig. Der skal være læringsudbytte for både de ældste og de yngste. Det sidste år i børnehaven, deltager børnene i idræt sammen med 0. kl. og fra jul kommer de kommende lærere og underviser en gang om ugen sammen med den allerede kendte pædagog – både for at begynde på den fagfaglige læring, men også for at styrke relationsdannelsen mellem underviser og barn inden skolestart. Børnene er også på besøg i SFO'en på skift efter jul, så de begynder at kende rutiner og rammer i alle nye lokaler. Børnene går i børnehave indtil august på Thy Privatskole.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

For at give børnene oplevelser af verden omkring dem, inddrager vi lokalsamfundet, når det giver mening ift. vores overordnede læringstema. Det kan bl.a. være museer, biografen, kirken, bogbussen, vindmølleparker, fiskehandleren, landmænd, Brugsen, Grovwaren, Falck og mange andre. Ligeledes inviterer vi til fx bedsteforældredag og juleklippedag, hvor vi får besøg og på den måde får nye indtryk. Vi forsøger også at planlægge besøg af personer med særlig viden enten gennem bmmk eller lokalkendskab: gøglere, biavlere, jægere og hvad der ellers giver mening ift. målgruppe og læringsmål.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vi skaber en æstetisk rød tråd ved at bruge logofarver i indretningen. Børnenes processer og produkter bliver udstillet, og skaber stemning og inspirerer til leg, læring og samtale. Vi har gode mulighed for fysisk udfoldelse både ude og inde, samt en unik mulighed for at bruge skolens lokaler, hal og udefaciliteter, og vi

lader børnene udfordre sig selv og fx klatre i træer. Nogle opgaver skal man vokse sig til, så børnene også oplever glæden ved pludselig at kunne fx selv komme over til brandmandsstangen på klatretårnet. En del af det psykiske børnemiljø er også de nære relationer med de voksne samt gode rutiner. Vores værdi om orientlighed gør sig også gældende i garderoben, hvor det skaber ro for børnene at vide, at hver ting har sin plads. Vi skaber rum, hvor der er plads til fordybelse, plads til den vilde leg og plads til at udfolde sig, og rummene er dynamiske og kan forandre sig efter behov og målgruppe.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I børnehuset holder vi samling hver dag, hvor indholdet er differentieret ift. det enkelte barn. I alle grupper

lægges der vægt på, at barnet skal føle sig trygt ved at være i fokus. Det kan fx være ved at tælle de andre børn, at dele frugt ud eller fortælle om weekenden. I vuggestuen skiftes børnene også til at dele drikke-dunke rundt.

En gang om ugen er børnene med deres gruppe i hallen, hvor deres motoriske færdigheder trænes og udfordres. Vi styrker børnenes selvværd til at turde mere og tro på sig selv.

Når børnene møder udfordringer, støtter og guider vi dem til at prøve selv for derigennem at opleve at lykkes. Når barnet mestrer, får det redskaber til at klare lignende situationer i fremtiden. Fx guider og opmuntrer vi barnet i garderoben til selv at forsøge at tage tøj af og på – igen med differentierede krav ud fra alder og forudsætninger, og overskuddet på den enkelte dag.

Når børn oplever følelsen af at lykkes og mestre, udvikler de selvværd, gå på mod og livsduelighed.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Alle børn i børnehuset deltager i fælles morgensamling med alle elever på skolen, hvor vi synger og lærer at modtage fælles beskeder. I fællesskabet agerer man inden for de normer og værdier, der er på Thy Privatskole, man giver plads til hinanden, til forskellige behov og forskellige aldersgrupper.

På legepladsen skal børnene også agere i et fællesskab med sociale spilleregler fx at være gode ved hinanden, være gode ved tingene, at dele med hinanden og bytte, at samarbejde og hjælpe hinanden.

Måltidet er en tredje social arena med normer for social adfærd. Kravene er differentieret alderen, og jo ældre børnene er, jo mere indflydelse får de på, hvad man taler om, mens man spiser, og hvor selvhjælpen man er med fx at hælde op og spise med bestik. Udover selve maden handler det også om at vente på tur og lytte til hinanden.

Personalets devise er at møde børnene ”ens” ved at møde dem forskelligt. Det viser også børnene, at der er plads til forskellighed, forskellige styrker, kompetencer og evner.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi samtaler og lytter til børnene hver dag. Deres holdninger tages alvorligt. Til samling synger vi sange, der passer tematisk til vores aktuelle emne. I vuggestuen med konkrete og fagter der understøtter begreberne, og hos de yngste i børnehaven stadig med fagter for at få kroppen med. De ældste i børnehaven sidder med eget sanghæfte og begynder at have forståelse for det førskriftlige. Nye sange gennemgås og der tales om nye ord. Når et nyt emne påbegyndes, læres også nye ord fx gennem ordkort, ture ud af huset mm. På den måde udvider vi børnenes ordforråd.

Vi laver ofte dialogisk læsning, hvor vi sammensætter grupperne, så de sprogligt stærke er sammen og de mere forsigtige børn kommer sammen, så de også får mulighed for at blomstre, og spørgsmålene kan tilpasses målgruppen.

Når det enkelte barn er klar og begynder at vise interesse, opfordres de til at skrive eget navn – også selvom de kun kan enkelte bogstaver. Alfabetet hænger synligt i begge grupper i børnehaven, og der tales jævnligt om, hvad man begynder med. Papir og blyant er altid tilgængeligt, ligesom der altid er billedbøger der passer til temaet til rådighed.

Vi voksne er rollemodeller, sætter ord på handlinger, begreber og følelser, og er bevidste om eget ordvalg fx kaldes en ”voksenstol” for en kontorstol.

Vi spiser i små grupper, og øver her turtagning og er opmærksomme på de understøttende sprogstrategier.

Vi laver dagligt collager til forældrene, så de også kan tale med deres barn om, hvad det har lavet i løbet af dagen, og på den måde kan skabe råd tråd mellem hjem og institution og samtidig hjælpe deres barn gennem åbne spørgsmål til dagens aktivitet.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Alle børn er i hallen flere gange om måneden, hvor der både kan laves motorikbaner, hoppes i springgrav, spilles bold, danses og laves yoga. Ligeledes bruges legepladsen til at klatre, svinge, gå på line, gynges og rutsje. Vuggestuen har mulighed for at cykle ud i det blå for at finde skov, strand og andre underlag, der udfordrer de yngstes sanser og motorik.

I hverdagens handlinger opfordrer vi børnene til selv at kravle op af stigen til barnevognen, selv tage tøj af og på, selv komme op på stolen, selv vende ærmerne rigtigt med mere, og jo ældre børnene er, jo mere må de også selv mærke efter, om de har det for varmt/koldt.

Vi præsenterer børnene for forskellige sansestimuli: modellervoks, slim, mudder, sand, vand, maling, lim, vat mm.

Vi skifter mellem high og low arousal fx gennem musik, white noise, yoga og massage, og vi forsøger at indrette huset, så der også både er plads til at være vilde og til at være stille.

Jo ældre børnene bliver, jo mere opfordrer vi dem til at forblive i selvvalgt leg i længere tid ad gangen, så de ikke zapper fra sted til sted.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi går som rollemodeller forrest og introducerer børnene for naturoplevelser: vender en sten og ser hvem der bor derunder, gør opmærksom på knopper på grenene og spor i jorden. Vi er ude i alt slags vejr og ser forskellige vejrtyper som en mulighed og ressource. Vi taler og synger om årstidernes skiften.

Vi fremmer og fanger børnenes nysgerrighed og eksperimenterer med elementerne. Vi sætter ord på at sand ”opfører” sig anderledes om det er tørt eller vådt – noget kan sies, noget andet er godt til at forme.

Vi passer på naturen ligesom vi passer på hinanden.

Vi begynder at have matematisk forståelse: hvem har den højeste drikkedunk, er der flest drenge eller piger i rundkredsen og vi sorterer efter farve.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Hvem er jeg og hvor bor jeg. Man kan bo på forskellige måder, men intet er bedre end andet.

Vi fejrer de forskellige traditioner: påske, jul, fastelavn, høst og er i kirke som tradition, selvom vi ikke er den kristen institution.

Vi præsenterer børnene for forskellige materialer, og nogle gange har vi en plan for produktet – andre gange er det processen der er i fokus.

Til samling synger vi mange forskellige sange: nye, gamle, stille, vilde, med og uden hjælp fra YouTube, også sange med ”voksen” målgruppe hvis den passer i vores tema. Nogle børn deltager aktivt, andre lytter og iagttager, nogle gange øver vi at optræde for andre – både for hinanden, forældre, bedsteforældre eller for hele skolen til en morgensamling eller til sommerfesten. Vi kan også være publikum til andres koncerter eller skuespil – hvilken rolle har man så?

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Vi har fokus på at evaluere hele dagen i børnehuset og ikke kun den planlagte aktivitet. Vi skal have fokus på at udvælge ét mål. Jo klarere målet er, jo lettere er det at evaluere. Pt. evalueres efter ”tegn på læring II” ift. planlægning af emner, så der planlægges med et overordnet mål og ikke kun de daglige aktiviteter. Fokus bliver dermed mere på, hvad vi skal lære – fremfor hvad vi skal lave. Dette foregår på de enkelte teams’ ugentlige møder.

Alle forældre inviteres til en samtale om deres barns udvikling og trivsel ca. en gang årligt. Herimellem skrives løbende i barnets elektroniske dagbog ift. særlige fokusområder. Vi laver daglige collager om dagens aktivitet og dagens mål til forældrene. På denne måde bliver den daglige information til forældrene også vores dokumentation ift. det overordnede mål. På disse collager bliver det også synligt, om børnene har fælles fokus, om det altid er de samme børn, der står i forreste række, og om der er børn, vi aldrig ser deltage på eget initiativ.

En gang årligt laves anonym spørgeskemaundersøgelse blandt de ældste børn, og deres svar tages alvorligt og munder ud i en handleplan. Ligeledes laver alle ansatte også relationsskemaer over børnene for at sikre sig, at alle børn har en nær voksen – og der sættes indsatser i gang, hvis det ikke er tilfældet. Det kræver åbenhed og høj faglighed at turde sige højt, når der er børn, man har det svært med i relationen.

På vores månedlige fælles personalemøder skiftes vi til at være fokuspersion og gamemaster i "kollegial feedback". I perioder har det været med videoklip og i andre blot med fortælling. Her øver vi os i at være undersøgende og nysgerrige på hinandens praksis fremfor at komme med løsninger og gode råd, så der er fokus på den enkeltes refleksion og erkendelse. Det er tilladt at sætte prøvehandlinger i gang, og forsøge noget uden at vide, hvor det ender.
